

Een hartelijk ontvangst in de huiskamer van Wil te Stroete

Mevrouw te Stroete komt van oorsprong uit Beltrum, in de Achterhoek. Ze heeft in Doetinchem de verpleegstersopleiding met kraamaantekening gevolgd en daarna in Nijmegen de opleiding tot wijkverpleegkundige. Eerst werkte ze in een ziekenhuis, later hielp ze haar broer, die na het overlijden van zijn vrouw met zes kinderen achterbleef. In 1964 werd mevrouw Te Stroete gevraagd om als wijkverpleegkundige bij het Wit-Gele Kruis in Culemborg aan de slag te gaan. 'Ik hoefde niet eens te solliciteren.' Eerst had ze een kamer op de Floraliaweg, maar snel daarna kreeg ze woonruimte aangeboden in het kruisgebouw aan de Van Lalainglaan.

In die tijd waren er twee kruisverenigingen: Het algemene Groene Kruis aan de Burgemeester Keestrasingel en het rooms-katholieke Wit-Gele Kruis aan de A. van Lalainglaan. Deze laatste instelling had Culemborg opgedeeld in twee delen. De scheidslijn liep over de Markt. Mevrouw Te Stroete werkte in het oostelijk deel en haar collega, Ans van Wijk, deed de rest van Culemborg. De weekenddiensten werden gedeeld met het Groene Kruis.

Het uniform van de wijkverpleegkundigen bestond uit een blauwe jurk *met een witte schort en zwarte schoenen. 'De zwarte kousen, die er eigenlijk bij hoorden, heb ik nooit gedragen.'*

Tegenwoordig zijn er wijkverpleegkundigen die zich hebben gespecialiseerd. In die tijd waren ze allround. Als mevrouw Te Stroete ergens vragen over had, kon ze terugvallen op haar collega's en op de huisartsen Blauw, Bongaerts, Brouwer, Deen, Vroon en later Ferket en van 't Pad Bosch, met wie ze goed contact had. Bovendien waren er districtsverpleegkundigen in Arnhem, die ondersteuning konden bieden en die tevens studiemiddagen organiseerden.

Tijdens haar ronde 's ochtends begon ze vaak met het spuiten van diabeten. Later leerde ze de patiënten hoe ze zelf konden spuiten. Niet iedereen was hiervan gediend.

De man van een patiënte kwam eens onverwacht de huiskamer binnen en riep: 'Wat dacht je, dat wijf van mij hoeft dat niet te leren. We zijn niet voor niks lid van de kruisvereniging.'

Toen heeft ze zelf de injectie maar gegeven. Dit voorval werd natuurlijk aan de huisarts gemeld, maar die reageerde vrij nuchter: 'Gelukkig gaat dit gezin binnenkort verhuizen.' Spuiten zaten vroeger nog in ijzeren kokers en moesten samen met de naalden steeds worden uitgekookt, zelfs bij massale vaccinaties van baby's en peuters. Het was een verademing toen er wegwerpnaalden en – spuiten kwamen.

Mevrouw Te Stroete hielp bedlegerige patiënten, verzorgde wonden, ging op huisbezoek bij zuigelingen en ouderen, druppelde ogen en alles wat nog meer op haar pad kwam. 'Op een zondagavond belde er een mevrouw dat ze een neefje met een glazen oog te logeren had. Dat oog moest er 's nachts uit. Eruit was geen probleem, maar het oog terugplaatsen, daar had ze graag hulp bij.' Mevrouw Te Stroete had veel geleerd in haar opleiding, maar dit niet. 'Toch ben ik de volgende morgen langs geweest en na wat gedoe zat het oog eindelijk erin. Maar om twaalf uur belde deze mevrouw weer op, met de vraag of ik alstublieft nog even terug wilde komen, omdat het neefje haar de hele tijd zo raar aan zat te

kijken. Het oog zat niet goed! Uiteindelijk is het toch gelukt om het oog goed in de oogkas te plaatsen.'

Elke middag was er spreekuur van een tot twee en vrijdagavond van zes tot zeven uur, in hoofdzaak voor de uitleen van hulpmiddelen.

Buitenlanders die naar Nederland kwamen, werden onderzocht op tuberculose via het bekende Mantoux-krasje. Met haar ogen dicht voelde mevrouw Te Stroete het bultje dat was ontstaan en schatte hoeveel millimeter het was, waarna er eventueel nader onderzoek volgde.

Daarnaast verzorgde ze samen met de andere kruisvereniging eens per week het zuigelingen- en kleuterbureau. Ze gaf voorlichting in de vorm van moeder- en kleutercursussen. Samen met een collega nam ze gehoor testen af.

'De een leidde het kind af, terwijl de ander achter de rug van het kind geluidjes maakte.'
'Het waren lange werkweken, eerst ook nog op zaterdagochtend. Maar als je in het weekend dienst had gehad, was je op maandag de hele dag vrij. Heerlijk!'

Inmiddels is er heel wat veranderd in de wijkverpleging. Mevrouw Te Stroete kon haar werk grotendeels zelf indelen en er was geen dwang om gauw weg te gaan bij een huisbezoek. Het was natuurlijk heel fijn als mensen hun verhaal kwijt konden. Dat betekende wel dat er heel wat eigen tijd in gestoken werd. De administratie was veel minder omvattend dan nu. Elke dag werd er op een grote blauwe lijst bijgehouden wat er was gedaan en eens per maand moest hiervan een rapport naar Arnhem.

Wijkverpleegkundigen werden in de tijd van mevrouw Te Stroete betaald door de kruisverenigingen, die hiervoor - naast de contributie van de leden - ook gelden ontvingen van de gemeente en uit Den Haag. In 1964 was de contributie voor de kruisvereniging 12 gulden per jaar. Naast salaris kreeg je ook een autovergoeding. 'Later mocht je alleen solliciteren als je over een auto beschikte.'

Mevrouw Te Stroete herinnert zich nog de autoloze zondagen in 1973. Toen er een oliecrisis dreigde, omdat Arabische landen weigerden olie te verkopen aan Nederland, mocht niemand op die zondagen auto rijden, behalve als dat voor je beroep nodig was. Op één van die zondagen had zij dienst en dus ontheffing.

'Ik ben extra over de Markt gereden, waar toen het politiebureau zat, in de hoop dat ik zou worden aangehouden. Helaas is dit niet gebeurd!' vertelt mevrouw Te Stroete lachend.

Het werk als wijkverpleegkundige was heel veelzijdig, dat is duidelijk.

Mevrouw Te Stroete: *'Ik heb het altijd met heel veel plezier gedaan.'*

*Nicole van den Hurk-Kampert en
Marijke Molders-Versteegh*